

หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย (ภาคฤดูร้อน)

ณสถาบันSEASSIมหาวิทยาลัยอริโซนาสหรัฐอเมริกา

☑ ดร.สำอาง หิรัญบุรณะ

1. ความเป็นมาหลักการและเหตุผล

ระหว่างเดือนมิถุนายน-เดือนสิงหาคม 2539 ผู้เขียนได้รับเชิญจากมูลนิธิไทยอเมริกันศึกษา (Fulbright) ให้ไปร่วมสร้างหลักสูตรและสอนภาษาไทยในฐานะ Scholar in Residence ให้กับสถาบันเอเชียอาคเนย์ศึกษาระหว่างภาคฤดูร้อน หรือ South East Asian Studies Summer Institute (SEASSI) ซึ่งจะจัดที่มหาวิทยาลัย Arizona State University สถาบัน SEASSI เป็นสถาบันร่วมระหว่าง 14 มหาวิทยาลัยชั้นนำของอเมริกาคือ

Arizona State University	Berkeley	British Columbia
Cornell	George Town (Washington)	Hawaii
Illinois (Champaign Urbana)	Northern Illinois	Michigan
Ohio	University of Oregon	University of Washington
Wisconsin (Medison)	Yale	

โดยจัดตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) เพื่อเปิดสอนภาษาและภูมิภาคศึกษาเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ โดยได้รับเงินสนับสนุนจาก

- USIA
- Council of International Exchange of Scholars
- US Department of Education, Foreign Language and Area Studies (FLAS)
- Ford Foundation

สถาบันแห่งนี้ได้ผลิตนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญชั้นนำทางด้านเอเชียอาคเนย์ศึกษาหลายคน เช่น

- Charles Keyes จาก University of Washington
- Geald Fry จาก University of Oregon

3. William Gedney จาก University of Michigan
4. Tom Hudok จาก Arizona State University

SEASSI จึงเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับภูมิภาคศึกษาในแถบนี้ของโลก (ดูรายชื่องานวิจัยในภาคผนวก 1)

2. หลักสูตรทางภาษาและภูมิภาคศึกษา

มหาวิทยาลัยทั้ง 14 มหาวิทยาลัย มีหลักสูตรการสอนภาษาและภูมิภาคศึกษาเกี่ยวกับประเทศและชาติพันธุ์ต่างๆ ที่เป็นชนกลุ่มน้อยในอเมริกา อันเนื่องมาจากการเปิดรับผู้ลี้ภัยทางการเมือง อันได้แก่ ภาษา พม่า ไทย ลาว เขมร ม้ง เวียดนาม ฟิลิปปินส์ (ตากาลอก) อินโดนีเซีย ภาษาที่มีผู้สนใจเรียนมากที่สุดคือ ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาไทย และภาษาเวียดนาม ซึ่งเปิดสอนเป็นประจำตามมหาวิทยาลัยอย่างน้อยในระดับผู้เริ่มเรียน หลักสูตรที่เปิดสอนมี 3 ระดับ คือ

ระดับผู้เริ่มเรียน (ปี 1)	101 และ 102 (6 หน่วยกิต)
ระดับกลาง (ปี 2)	201 และ 202 (6 หน่วยกิต)
ระดับสูง (ปี 3)	301 และ 302 (6 หน่วยกิต)

แต่เนื่องจากมีผู้เรียนไม่มาก มหาวิทยาลัยทั้ง 14 แห่ง มักจะเปิดสอนเพียงระดับผู้เริ่มเรียน และเปิดสอนในบางภาษาเท่านั้นที่มีผู้สนใจเรียน เพราะมหาวิทยาลัยมีระเบียบว่า ต้องมีผู้ลงทะเบียน 9 คน จึงจะเปิดสอนได้

จากข้อจำกัดนี้ จึงทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ไม่สามารถพัฒนาผู้เชี่ยวชาญขึ้นมาได้ เนื่องจากขาดความต่อเนื่อง ทางมหาวิทยาลัยจึงได้จัดโครงการการสอนภาษาและภูมิภาคศึกษาเกี่ยวกับประเทศในเอเชียอาคเนย์ระหว่างภาคฤดูร้อน โดยให้เวียนกันเปิดตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เป็นสมาชิก มหาวิทยาลัยละ 2 ปี และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็จะส่งนักศึกษาไปเรียนโดยโอนหน่วยกิตกลับมา โครงการนี้จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการระดมทรัพยากร รวมพลังนิสิตและเปิดโอกาสให้นักศึกษาต่างมหาวิทยาลัยที่มีความสนใจร่วมกันได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหาความรู้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดงานวิจัยร่วมต่อไป

3. โครงสร้างของโครงการของ SEASSI

โครงการ SEASSI นี้ ประกอบด้วยโครงการย่อย 4 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการสอนภาษาต่างๆในเอเชียอาคเนย์ในระดับต่างๆดังนี้

ระดับผู้เริ่มเรียน (101-102)	ภาษาพม่า ภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาเวียดนาม ภาษาเขมร ภาษาตากาลอก ภาษาอินโดนีเซีย
ระดับกลาง (202-203)	ภาษาพม่า ภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาเวียดนาม ภาษาเขมร ภาษาตากาลอก ภาษาอินโดนีเซีย
ระดับสูง (301-302)	ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม ภาษาอินโดนีเซีย

2) โครงการสัมมนาเอเชียอาคเนย์ศึกษา อันเป็นการเสนอผลงานวิจัยหรือเค้าโครงของงานวิจัยของนิสิตในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 2)

3) โครงการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับเอเชียอาคเนย์ศึกษาเป็นการเสนอผลงานตำราโดยนักวิจัยทางด้านเอเชียอาคเนย์ศึกษา โดยอาจารย์จากสถาบันต่างๆ ของ SEASSI (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 3)

4) โครงการการประชุมประจำปีของ Council of the Teachers of South East Asian Languages (COTSEAL) ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะเพิ่มและรักษามาตรฐานการเรียนการสอนภายในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก 4)

4. นักศึกษา

จำนวนนักศึกษาของ SEASSI ในแต่ละปีจะมีประมาณ 150-200 คน ทุกปี เพราะเป็นการรวมผืนนักศึกษามาจากมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก โครงการนี้เริ่มแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับจากมหาวิทยาลัยที่มีได้เป็นสมาชิกก็เริ่มส่งนักศึกษาเข้ามาเข้าโครงการนี้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีมากสำหรับการเปิดสอนภาษาที่จำเป็นต้องเปิดแต่มีจำนวนผู้สนใจเรียนน้อยจนมหาวิทยาลัยทั่วไปไม่สามารถเปิดสอนได้เพราะมีค่าใช้จ่ายสูง จากกรณีเคราะห์ของผู้เขียน เราอาจแยกนักศึกษา 154 คน ในปี 1996 ออกเป็น

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ในอเมริกาประมาณ 40%
2. บุคคลภายนอกที่สนใจและกำลังจะเดินทางมาทำงานในประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ (ทหาร ทนายความ นักธุรกิจ) 20%
3. นักศึกษาอเมริกันที่มีบิดา/มารดาเป็นคนเชื้อชาติในเอเชียอาคเนย์ 8%
4. นักศึกษาอเมริกันที่เคยเป็นอาสาสมัคร นักเรียนแลกเปลี่ยน AFS ที่มีความผูกพันกับประเทศในเอเชียอาคเนย์ 7%
5. นักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังทำวิจัยทางภูมิภาคศึกษาเกี่ยวกับเอเชียอาคเนย์ 15%

5. การสนับสนุนทางการเงิน

ในปี 2539 SEASSI ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากทั้ง 4 แหล่งเงินทุนดังกล่าว ความช่วยเหลือของ Council of International Exchange of Scholars (CIES) จะทำผ่านมูลนิธิ Fulbright ซึ่ง

สนับสนุนส่งผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาปีละประมาณ 6 คน (2 คนจากประเทศไทย) แต่ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ได้มาจากค่าหน่วยกิต แต่เป็นที่น่าเสียใจว่า ปี 1996 จะเป็นปีสุดท้ายที่ CIES และ Fulbright จะสนับสนุนโครงการนี้ อันจะมีผลกระทบต่อ SEASSI อาจจะไม่สามารถเปิดสอนภาษาต่างๆ ในระดับกลางและระดับสูงได้ เพราะต้องอาศัยผู้สอนที่มีได้เป็นคนไทยหรือต้องจ้างนักศึกษาไทยที่เรียนอยู่ในระดับปริญญาโทตามมหาวิทยาลัยซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจจะขาดประสบการณ์และข้อมูลที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับประเทศต่างๆ

ทาง SEASSI ตระหนักถึงปัญหาข้อนี้และกำลังหาทางที่จะแก้ปัญหาอันเป็นผลจากการงดความช่วยเหลือของ Fulbright อันที่จริงแล้วน่าจะมีความเป็นไปได้ที่รัฐบาลไทยจะช่วยสนับสนุนส่งผู้เชี่ยวชาญไปช่วยสอน และหากทาง SEASSI จะแลกเปลี่ยนโดยรับนักศึกษา/อาจารย์ไทยไปเรียนภาษาต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ โดยยกเว้นค่าเล่าเรียนให้

6. สรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการ SEASSI นี้ เป็นโครงการที่มีประโยชน์และรัฐบาลไทยจะนำมาประยุกต์ใช้ในด้านต่อไปนี้ได้

1. ใช้เป็นแนวในการจัดการศึกษาเพื่อนบ้าน เพราะเป็นวิธีการที่ประหยัด โดยอาจจัดตั้งคณะกรรมการจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ประสงค์จะเปิดสอน และจัดสรรงบประมาณให้
2. ใช้เป็นแหล่งที่จะผลิตผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญในภาษาเพื่อนบ้าน ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยก็มีนโยบายจะจัดทำอยู่แล้ว
3. ใช้เป็นแหล่งในการสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยประเทศเพื่อนบ้าน โดยจัดส่งผู้เชี่ยวชาญไปร่วมสอนและรวบรวมข้อมูลนี้กลับมา
4. ใช้เป็นฐานในการสร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญทางไทยคดีศึกษา และเอเชียอาคเนย์ศึกษา
5. ใช้เป็นฐานในการดึงเยาวชนไทยอเมริกันที่เกิดจากบิดา/มารดาสัญชาติให้ได้รับการศึกษาทางด้านภาษาอย่างเป็นทางการและได้รับการยอมรับจากสังคมอเมริกัน โดยช่วยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการนี้ในชุมชนคนไทยตามรัฐต่างๆ

ภาคผนวก

1. รายชื่อผลงานของ SEASSI
2. Program วิจัยนักศึกษา
3. Program การบรรยายพิเศษ
4. Program CPTSEAS